

BILDtSE BEDRIJVEN MET EEN VERHAAL

De Bildtse Bank

Hoewel het oorspronkelijk onze bedoeling was om een alfabetische volgorde te geven aan deze verhalen, is dit moeilijk te realiseren. Wel hebben we reeds zes B's gehad, namelijk Beimers, Boterhoek, Brouwer, twee keer Bijlsma en De Bildtse Bakkerij. Daar tussen waren er Groen, De Haan - St.-Jabik, K.L.M.V., St.-Anna, Ferwerda - Nije Dyk, Nij Altoone. Tien bedrijven dus. Als elfde bedrijf weer een B, namelijk De Bildtse Bank. Degenen die deze verhalen nog eens zouden willen lezen, verwijzen we naar het Bildts Documentatie Centrum (B.D.C.). Hier zijn alle verhalen ondergebracht, met tevens verhalen van de vlasfabriek De Zuidhoek, zuivelabriek De Broederschap Oudebildt en er is een verhaal in voorbereiding over Sloep's Jambfabriek. Het is wel zaak haast te maken met deze verhalen daar de bedrijven misschien anders verdwenen zijn. Steeds meer bedrijven gaan verdwijnen. Zoals garage Drost en winkelbedrijf De Haan, welke bedrijven óók op de nominatie stonden voor een verhaal! Helaas was de heer Sijde Boterhoek niet bereid om aan de samenstelling van een verhaal mee te werken, zodat dat bedrijf "uit de boot" valt.

Het gebouw uit 1911

Het bedrijf dat nu aan de beurt is, is wel het oudste bestaande bedrijf op het Bildt. Het heeft zijn wortels nog in de vorige eeuw en het 50 en 75-jarig bestaan is uitvoerig gevierd. De Bildtse Post heeft daar ook veel aandacht aan besteed. Honderd-jarige bedrijven zijn zeer zeldzaam en meestal zijn het dan instellingen of scholen en kerken.

In vele dorpen is een Boerenleenbank. De boeren op het Bildt waren echter "kapitaalkrachtig" genoeg en hadden zo'n bank niet nodig! De Bildtse Bank was dus beslist GEEN Boerenleenbank. De oprichters waren dan ook: een dokter (Dr. Lijbering), de heer Hesselink (burgemeester), de heer Joh. Kuiken (bediende in een boekhandel), de heer Sipke Brandsma (gemeentesecretaris), Cornelis van der Ploeg (gardienier), Jan Pieters Schat (hovenier), Jan

Wijbes van Buren (schoenmaker) en Evert Slim (wethouder en landbouwer). Er zaten dus GEEN boeren tussen de oprichters.

En die oprichting was in het jaar 1899! De eerste zitting van de bank was op 26 april 1899 van 6-7 uur, in het lokaal van de "bewaarschool". Het "Contra-Boek" vermeldde toen een begin-saldo van f 206,50 en dat was ontstaan uit de eerder gedane stortingen op de aandelen.

Het begin was dus niet erg bemoedigend. De volgende zitting was op 3 mei en deze zitting leverde naast een storting van f 5,00 als gedeeltelijke storting op een aandeel, een ontvangst op van f 35,00 wegens spaargeld.

Dit waren dus de bewaarschoolhandelingen, die in dezelfde maand (10 mei) werden gevolgd door het verstrekken van de eerste lening van respectievelijk f 30,00 en f 25,00. Ook werd er op die datum f 25,00 aan spaargeld ingebracht.

Met recht dus een klein begin.

Het aantal leden steeg het eerste jaar van 14 tot 26 en aan 12 leden werden voorschotten verstrekt waarvan het kleinste f 10,00 en het grootste f 30,00 bedroeg. Aan het eind van het eerste jaar stond een bedrag aan voorschotten uit van f 1690,00 en bedroeg het saldo aan spaargelden f 1202,00. De geldbedragen in deze proloog dienden om enigszins aan te geven hoe klein het begin was.

De kassier-boekhouder kreeg het eerste jaar een "salaris" van f 18,75 en dit werd getoetst als een gift waarvoor de heer Hesselink zeer dankbaar was.

Hij schonk echter het eerste salaris aan het reservefonds dat daarmee f 45,87 groot werd.

Huisvesting

Eerst was het dus de bewaarschool waarin de bank werd ondergebracht. Een zeer passend onderkomen, immers men moest hier geld bewaren dat van een ander was. Maar 1909 werd door de gemeente het (voormalig) Armhuis aan het Zuidende ter beschikking gesteld. In de bezettingstijd was hier het distributiekantoor ondergebracht.

Hoewel beter dan de bewaarschool, bevredigde het niet.

Op 12 december 1910 werd besloten een stuk grond aan het Zuidende van de gemeente in opstal te vragen om daar een bankgebouw te stichten.

Het hier verzeen gebouw werd op 29 mei 1911 in gebruik genomen door het bestuur en de raad van toezicht.

Al gauw kwam toen de Mobilisatie (1914) en het eerste oorlogsjaar was voor de bank van grote invloed. Het mensendom is nu een keer zeer gevoelig in geldzaken. Goed, men zal dus in een zeer goed en solide gebouw dat ook echt als een bank was ingericht: een werkruimte (kantoor dus), een wachtkamer en een vergaderkamer.

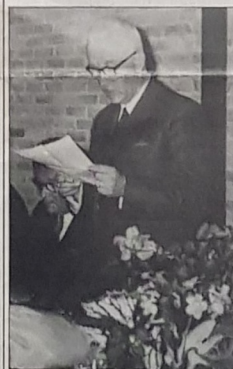
Het voorste gedeelte van het gebouw was tevens woonhuis voor de conciërge, terwijl ook een deel van het gebouw werd verhuurd aan het Groene Kruis voor opslag en uitgifte van artikelen.

Daar het werkgebied van de bank in 1902 was uitgebreid over de andere Bildtdorpen, werd er ook in die plaatsen zitting gehouden. In 1938 (nog vóór de Duitse bezetting dus), werd een nieuw gebouw in St.-Jacobiparochie in gebruik genomen.

Dit is echter al weer verkocht en er is een nieuw pand verzeen. Op Oudebildtzijl werd het pand gekocht van de dames Meester. Deze dames hadden hier het postkantoor en toen ze daar mee ophielden verkochten ze het gebouw aan de bank. Dit gebeurde in het jaar 1951, reeds vóór het nieuwe bankgebouw aan de Statenweg verzeen was!

De Bijenkorf

De heer Albert Bouma.

teur G. van Manen. Een aardige anecdoten uit vroeger jaren is, dat het bestuur van de bank elke week moest zorgen dat het overvloedige geld van de bank naar Leeuwarden werd gebracht. De heer Lodewijk deed dat het meeste, hij had toen echter nog geen auto maar wel een motorfiets. Het geld werd dan in een zak gedaan en die zak kwam vóór op de motor.

Op een keer regende het heel hard en de heer Lodewijk ging schuilen in de dooreed bij Koudenburg. De zak met geld werd meegenomen naar binnen. Er werd ook geschuld door enige kinderen die eveneens onderweg waren.

De zak met geld was zo overvol dat het geld er uitpulde! De kinderen zeiden tegen elkaar: "Moet je kijken zeg, wat is die man schatrijk!" Zo iets zou nu niet meer kunnen. Het zou de heer Lodewijk de kop hebben kunnen kosten!

Personeel

Er zijn nogal wat mensen die bij de bank hebben gewerkt. Allereerst was daar de heer Albert Bouma, hij was 38 jaar toen hij bij de bank kwam. Het is lang zo geweest dat wie bank zei meteen dacht aan Bouma. Zijn eerste assistente was Rinke Baart (Schaaf). Ook Willem Plat werkte jarenlang bij de bank, evenals Albert Ferwerda.

Als directeuren van de bank (vroeger heette dat kassier-boekhouder) waren in functie de heren: D. Hesselink, J. Leystra en Jan Scholman, (hij was tevens manufacturer), Albert Bouma, G. van Manen en de huidige directeur is de heer Monisma.

Het huidige personeel bestaat uit 14 mannen en vrouwen.

Als alles goed gaat, viert De Bildtse Bank in 1999 haar 100-jarig bestaan. Hieraan zal zeker de nodige aandacht worden geschonken. Het duurt dus nog 8 jaren.

JLO

De Bildtse Bank Friesland Bank

Het gebouw aan de Hoge Streek (nu Ds. Schuilingstraat), was altijd een imponerend gebouw en als bankgebouw DOET het 't!

In 1952 werd op de plaats waar vroeger Villa Nova stond, het huidige bankgebouw gesticht.

Het oude gebouw aan de Warmoesstraat is toen afgebroken en de heer Sijde Boterhoek kocht het van de bank. Van hem is ook de prachtige foto aan het begin van dit verhaal.

Het huidige gebouw is reeds verschillende malen aangepast. Bij het 75-jarig bestaan van de bank zag het er echter zo uit!

In de gevel van het bankgebouw is het symbool van de nijver sparende bijen aangebracht.

Over de plaats van vestiging van de bank was men toen niet gauw uitgesproken. Men ging er namelijk van uit dat een bank NIET op moet vallen en dat was ook de reden dat de ingang van de bank aan het Zuidende in de steeg was!

De locatie op de plaats van Villa Nova was eigenlijk veel te opvallend. Iedereen kon zien wie er zoal naar de bank ging! Men zou er van uit kunnen gaan dat zo iemand geld nodig had!

Ook Vrouwenparochie kreeg een eigen gebouw op het oorspronkelijke terrein, zodat er nu in elk dorp op het Bildt een bankgebouw staat.

Het nieuwste gebouw staat in St.-Jacobiparochie aan de Hofstraat. Het hoofdgebouw aan de Statenweg is intussen ook volledig vernieuwd en aangepast.

Bijna niets herinnert meer aan de beginjaren van vóór 1911.

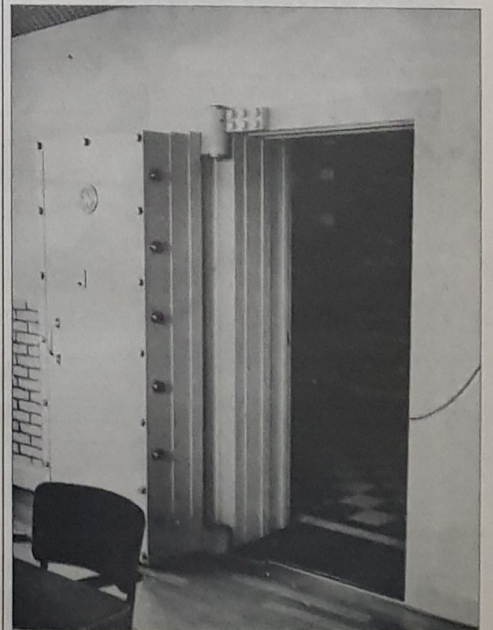
Bestuur

Veel prominenten uit de gemeente hebben deel uitgemaakt van het bestuur en vooral op hoogtijdagen en bij jubilea kwam men als bestuur in het zonnetje.

In het jaar 1949 werd het 50-jarig en in 1974 het 75-jarig jubileum gevierd. Het toenmalige bestuur, waarvan toen een foto stond in De Bildtse Post, bestond uit de heren: Jan W. Stap, Schelte Lep, Jippe Faber, G. van Veenen, Klaas de Groot, Evert Siderius, Douwe Lodewijk, Piet Bloembergen en de toenmalige direc-

Het eerste gebouw van de bank aan de Statenweg

De enorme kluisdeur waar achter uw geld bewaard wordt.